

การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินในการลงทุนธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

FINANCIAL FEASIBILITY STUDY OF INVESTMENT PROJECT ON THE NURSING HOME OF UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

กัญญารัตน์ ผึ้งบรรหาร¹, นิชารีย์ ใจคำวัง^{*2}, อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์³, ชิชญาสุ ช่างเรียน⁴
Kanyarat Phuengbanhan¹, Nicharee Jaikamwang^{*2}, Anurak Panyanuwat³, Chichaya Changrian⁴

^{1,3}คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, ^{*2}คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุตรดิตถ์, ⁴คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

^{1,3}Faculty of Nursing, Uttaradit Rajabhat University, ^{*2}Faculty of Science and Technology, Uttaradit Rajabhat University,
⁴Faculty of Management Sciences, Uttaradit Rajabhat University, Thailand

*Corresponding author's e-mail: Pongbunhan@hotmail.com¹, jkwnicharee@uru.ac.th^{*2}, aapt1951@gmail.com³,
changrian@uru.ac.th⁴

Received: September 20, 2023

Revised: October 26, 2023

Accepted: November 07, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินในการลงทุนธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 15 คน คือ 1) ผู้ประกอบการสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน 2) บุคลากรสุขภาพ จำนวน 5 คน และ 3) ผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เก็บรวบรวมข้อมูล เดือนมิถุนายน 2566 ถึงเดือนกรกฎาคม 2566 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปร วิเคราะห์ผลตอบแทน โดยคิดเฉพาะรายรับที่คาดว่าจะได้รับในรูปตัวเงิน ภายใต้อัตราธุรกิจ Business Model Canvas (BMC) วิเคราะห์ระยะเวลาคืนทุน มูลค่าปัจจุบันสุทธิ อัตราผลตอบแทน และความอ่อนไหวของการลงทุน ผลการศึกษา พบว่า 1) ภาพรวมของธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ มีความคุ้มค่าลงทุน โดยมีระยะเวลาคืนทุนอยู่ที่ 5 ปี 5 เดือน 14 วัน โครงการลงทุนเริ่มแรกอยู่ที่ 20 ล้านบาท ต้นทุนขายในปีที่ 1 อยู่ที่ 5,792,284 บาท การประมาณการผลตอบแทนของโครงการในปีที่ 1 เป็นเงินทั้งสิ้น 5,143,520 บาท โดยมีอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ เท่ากับ 27 % และมูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ 58,285,666 บาท 2) ความอ่อนไหวของโครงการกรณีต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ 51,350,310 บาท มีระยะเวลาคืนทุน 5 ปี 7 เดือน 20 วัน ในกรณีผลตอบแทนลดลงร้อยละ 5 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ เท่ากับ 47,436,026 บาท มีระยะเวลาคืนทุน 5 ปี 8 เดือน 29 วัน และกรณีต้นทุนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5 และผลตอบแทนลดลง ร้อยละ 5 มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 40,500,670 บาท และมีระยะเวลาคืนทุน 6 ปี สรุปธุรกิจ

สถานบริการดูแลผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ มีความคุ้มค่าในการลงทุน แม้ว่าวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการทั้งต้นทุนเพิ่มขึ้น ค่าตอบแทนลดลง และทั้งต้นทุนเพิ่มขึ้นและค่าตอบแทนลดลง ร้อยละ 5

คำสำคัญ: ความเป็นไปได้ทางการเงิน; สถานบริการดูแลผู้สูงอายุ; ผู้สูงอายุ

Abstract

The research aimed to assess the financial feasibility of investing in a nursing home business at Uttaradit Rajabhat University. A mixed-method approach was used. A total of 15 key informants were interviewed, including 5 nursing home operators, 5 healthcare professionals, and 5 elderly people. The data were collected from June to July 2023. The data were analyzed to determine the fixed and variable costs, the return on investment (ROI), the payback period, the net present value (NPV), and the sensitivity of the investment. The resulting revealed that Uttaradit Rajabhat University was found to be financially feasible. The payback period was 5 years and 5 month and 14 days. The initial investment was 20 million baht. The sales cost was 5,792,284 baht in first year. The estimated ROI for year 1 was 27% and the NPV was 58,285,666 baht. The sensitivity analysis showed that the NPV was 51,350,310 baht with a payback period of 5 years and 7 months and 20 days if the cost increased by 5%. In the case of decreased 5% in ROI, the NPV was 47,436,026 baht with a payback period of 5 years and 8 months and 29 days. In the case of 5% increase in cost and 5% decrease in ROI, the NPV was 40,500,670 baht with a payback period of 6 years. Conclusion, the nursing home business at Uttaradit Rajabhat University was found to be financially feasible even after considering the sensitivity of the investment to cost increases, ROI decreases, and both cost increases and ROI decreases.

Keyword: financial feasibility; nursing home; elderly

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

สถานการณ์ในปัจจุบันทั้งต่างประเทศและประเทศไทยที่ก้าวเข้าสู่สังคมสูงอายุในอัตราที่เร็วขึ้น ทำให้สภาพการณ์ตลาดและแนวโน้มการแข่งขันของธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุ มีแนวโน้มขยายตัวและเติบโตอย่างต่อเนื่อง และเติบโตต่อไปได้อีกมาก ทั้งในฝั่งประเทศตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา และสหราชอาณาจักร (Braza & Selauso, 2016) ประเทศแถบเอเชียแปซิฟิก Data Bridge Market Research วิเคราะห์ตลาดการดูแลผู้สูงอายุ ในปี 2564 มีมูลค่า 832.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จะพุ่งสูงถึง 1,268.43 พันล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี 2572 และคาดว่าจะได้รับอัตราผลตอบแทนแบบทบต้น (CAGR) ที่ 5.40% ในช่วงระยะเวลาคาดการณ์ปี 2565 ถึง 2572 (DBMR, 2023) ประเทศไทยมีสถานบริการดูแลผู้สูงอายุขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่ดำเนินการโดยภาคเอกชน และอยู่ในกรุงเทพมหานคร คือ ร้อยละ 37.30 รองลงมา คือ จังหวัดนนทบุรี ร้อยละ 10.30 และจังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 6.97 สำหรับศูนย์ดูแลผู้สูงอายุในเขตภาคเหนือ ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ มีจำนวน 83 แห่ง จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนมากที่สุด (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2565) รูปแบบการบริการและการบริหารจัดการธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดกลางไม่มีสาขา มีการจดทะเบียนจัดตั้งกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าใน

รูปแบบของบริษัทจำกัด ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นบุคลากรในโรงพยาบาล เช่น พยาบาลวิชาชีพ นักกายภาพบำบัด และผู้ช่วยพยาบาล สถานดูแลผู้สูงอายุมีรูปแบบผสมผสานระหว่างความเป็นบ้านพัก สถานที่ให้การช่วยเหลือในการดำรงชีวิต สถานะบริหาร และสถานดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย มีการให้บริการพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง แก่ผู้สูงอายุทั่วไป ผู้ที่อยู่ในภาวะเปราะบางด้วยโรคเรื้อรัง ตลอดจนผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยระยะสุดท้าย เน้นการบำบัดฟื้นฟู และดูแลสุขอนามัยขั้นพื้นฐานแต่ไม่ได้ให้การรักษา (ภัสสร พัฒนะพรหมมาส, 2563; ชูดา วิมุกตายน, 2564)

กุญแจสำคัญของความสำเร็จในการทำธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ คือ การวิเคราะห์ตลาด ทำความเข้าใจกับข้อมูลประชากรและความต้องการของตลาดในพื้นที่เป้าหมาย ประเมินระดับการแข่งขัน ประเภทของบริการที่จะให้บริการ เช่น การดูแลที่บ้าน การช่วยชีวิต การดูแลความจำ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก การได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจการดูแลผู้สูงอายุ เพื่อรักษามาตรฐานการดูแลสูงสุดและหลีกเลี่ยงปัญหาทางกฎหมาย พนักงานที่มีคุณสมบัติเหมาะสม และมีความเห็นอกเห็นใจเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสำเร็จของธุรกิจการดูแลผู้สูงอายุ ศึกษาข้อกำหนดสำหรับการจ้างผู้ดูแล พยาบาล ผู้บริหาร และบทบาทอื่น ๆ ที่จำเป็น จัดให้มีการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้แน่ใจว่าพนักงานพร้อมที่จะรับมือกับความต้องการเฉพาะของผู้สูงอายุ การประกอบการส่วนประสมทางการตลาดและเครือข่าย (ภิญญาดา รินสุข, 2563; ระพีพัฒน์ ช้อนสวัสดิ์, 2563) เพื่อส่งเสริมธุรกิจการดูแลผู้สูงอายุ ในแพลตฟอร์มต่างเพื่อให้เข้าถึงชุมชน และร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญด้านการดูแลสุขภาพหรือสถานบริการสุขภาพที่เป็นที่ยอมรับให้การดูแลคุณภาพสูงและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนสำหรับผู้สูงอายุเป็นจุดสนใจหลักของธุรกิจ ให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ (Suhadi, Amalia, Sudarwan & Kusuma, 2020) ด้านราคาที่ถูกกว่า มีบริการหลากหลายให้เลือก มีทั้งรายวัน รายเดือน และรายกิจกรรม โดยผู้สูงอายุสามารถเลือกได้ตามความเหมาะสม เป็นการเพิ่มโอกาสในการเลือกให้แก่ผู้ใช้บริการเลือกมากขึ้นและมีการให้การดูแลอย่างใกล้ชิดโดยบุคลากรทางการแพทย์เข้ามาดูแลเพื่อให้เกิดความปลอดภัยสูงสุด (ณัชชนม์ เจริญญา, 2565; ภัสสร พัฒนะพรหมมาส, 2563; กรมอนามัย, 2562)

การลงทุนธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ ทุกองค์การต้องวางแผนที่ดีเกี่ยวกับกลยุทธ์ธุรกิจหรือกลยุทธ์ทางการเงิน การวางแผนทางการเงินเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะทำก่อนเริ่มธุรกิจเนื่องจากเตรียมวางแผนทางการเงินช่วยให้สามารถดำเนินขั้นตอนในการวัดความสำเร็จของกลยุทธ์ธุรกิจ และให้ภาพรวมแก่นักลงทุนเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของธุรกิจ ผ่านข้อมูลที่นำเสนอในการวางแผนทางการเงิน (สุตาทภัทร จันทรประเสริฐ, 2565), (ตรีรัตน์ พรหมพลูย์ และธีระวัฒน์ จันทิก, 2560) นักลงทุนสามารถระบุนความเสี่ยงทางธุรกิจที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจการลงทุน นักลงทุนจำเป็นต้องวิเคราะห์ด้านการเงินอย่างละเอียด รวมถึงค่าใช้จ่ายในการเริ่มต้น ค่าใช้จ่ายต่อเนื่อง และกระแสรายได้ที่อาจเกิดขึ้น พิจารณาโครงสร้างราคาสำหรับบริการ ระยะเวลาการคืนทุนของโครงการเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณา เพื่อทราบโครงการของบการเงินของบริษัทในรูปแบบทั้งหมดและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในงบการเงินในระหว่างช่วงเวลาใดเพื่อให้นักลงทุนสามารถรู้ว่าธุรกิจเป็นไปได้อย่างไรหรือไม่ จากการวิเคราะห์ที่ได้ทำแล้ว นักลงทุนสามารถหาคำตอบได้ว่าธุรกิจนั้นเป็นไปได้อย่างไร (Braza & Selauso, 2016; อภิญญา ชัยเฉลิมศักดิ์ และธีระวัฒน์ จันทิก, 2559; อรรถวุฒิ เรืองตรานนท์, 2558)

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ได้เตรียมการจัดตั้งสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ โดยบูรณาการแนวคิดการสร้างธุรกิจเพื่อสังคม (Social enterprise) ภายใต้การทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายแบบสร้างสรรค์คุณค่าร่วม (Creating shared value) ในการสร้างนวัตกรรมการลงทุนทางสังคมที่เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคมมีส่วนร่วมในการออกแบบดำเนินการ และลงทุน สนับสนุนการแก้ปัญหาสังคมสูงอายุ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมี

ความสนใจศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โดยทำการศึกษาความเป็นไปได้ของธุรกิจตั้งแต่ต้นทุนในการปรับปรุงตกแต่งสถานที่ ต้นทุนด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ต้นทุนการให้บริการด้านต่าง ๆ ค่าสาธารณูปโภค ค่าจ้างบุคลากร ตลอดจนรายได้ของสถานบริการดูแลผู้สูงอายุในแต่ละเดือน ศึกษาถึงโครงสร้างในการลงทุน ต้นทุนในการประกอบธุรกิจ ความเป็นไปได้ในการทำธุรกิจ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนและเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจให้สามารถดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินของโครงการลงทุนในธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
2. เพื่อวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการลงทุนในธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุ

ธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุ เป็นสถานบริการที่ไม่ใช่โรงพยาบาล มีการให้บริการที่พำนัก บริการยาแก่ผู้สูงอายุที่ไม่ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์อย่างเป็นทางการ โดยทั่วไปจะครอบคลุมการให้บริการที่พักค้างคืน อาหาร การดูแลความสะอาดเสื้อผ้าและที่พำนัก ดูแลกิจวัตรประจำวันพร้อมทั้งติดตามดูแลสุขภาพเบื้องต้นอย่างใกล้ชิด ถ้ามีความเจ็บป่วยรุนแรงจะบริการนำส่งสถานบริการสุขภาพใกล้เคียงเพื่อรับการรักษาพยาบาล สถานดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย จำแนกตามลักษณะของการบริการที่ให้และแบ่งตามระดับความต้องการการดูแลของผู้สูงอายุมี 5 รูป คือ 1) บ้านพักหรือสถานสงเคราะห์คนชรา 2) สถานที่ให้การช่วยเหลือในการดำรงชีวิต (Assisted living) เป็นสถานที่พักอาศัยสำหรับผู้ที่มีข้อจำกัดทางด้านร่างกายที่เกี่ยวข้องกับการสูงอายุ หรือความพิการที่ต้องการช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ทำให้ไม่สามารถพักอาศัยอยู่ที่บ้านได้อย่างปลอดภัย 3) สถานดูแลระยะยาวในโรงพยาบาล (Long term care) เป็นสถานที่ให้บริการรักษาพยาบาลทั่วไปที่ให้บริการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 เดือน โดยอาจเป็นโรงพยาบาลรัฐหรือเอกชน 4) สถานบริบาล (Nursing home) เป็นสถานที่ให้การดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีอาการเจ็บป่วยไม่มากที่จะต้องรับการรักษาอยู่ในโรงพยาบาลแต่ไม่สามารถอยู่ที่บ้านได้ และเป็นสถานที่ให้บริการดูแลที่ต้องใช้ทักษะทางการแพทย์ตลอด 24 ชั่วโมง ให้การช่วยเหลือในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การเคลื่อนไหว ภาวะสุขภาพบำบัด การดูแลทางด้านจิตสังคมและการดูแลส่วนบุคคล 5) สถานดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย (Hospice care) เป็นสถานที่ให้การดูแลผู้ป่วยสูงอายุก่อนเสียชีวิต เพื่อให้ความช่วยเหลือและการดูแลเพื่อลดอาการเจ็บปวดหรืออาการอื่น ๆ โดยมุ่งเน้นการให้ความสุขสบายและเปิดโอกาสให้ได้อยู่กับครอบครัว

ธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุต้องดำเนินธุรกิจให้เป็นไปตามหน้าที่ทางธุรกิจมาตรฐานการจัดบริการสถานดูแลผู้สูงอายุ และเป็นไปตามกฎกระทรวงในแต่ละประเภท สำหรับธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุ กฎกระทรวงกำหนดให้กิจการการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงเป็นกิจการอื่นในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ.2563 กำหนดไว้ว่า ผู้ซึ่งประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง ต้องเป็นไปตามประกาศคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อ

สุขภาพ เรื่อง “หลักเกณฑ์การรับรองวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรที่ผู้ดำเนินการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีภาวะพึ่งพิงได้รับ ในหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ พ.ศ. 2563 และผู้ดำเนินการในสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพต้องผ่านการ ทดสอบและประเมินความรู้ความสามารถของผู้ดำเนินการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ รวมทั้งผู้ทำหน้าที่ให้การ ดูแลผู้สูงวัยต้องเป็นผู้ที่จบและมีวุฒิบัตร/ประกาศนียบัตร หลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุ ไม่น้อยกว่า 420 ชม. จาก สถาบันที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.) และต้องขึ้นทะเบียนกับกรมสนับสนุนบริการ สุขภาพ รวมทั้งกฎกระทรวงกำหนดมาตรฐานด้านสถานที่ ความปลอดภัย และการให้บริการในสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพประเภทกิจการดูแลผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง พ.ศ. 2563 และต้องผ่านการรับรองจากกรมสนับสนุน บริการสุขภาพ (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2565)

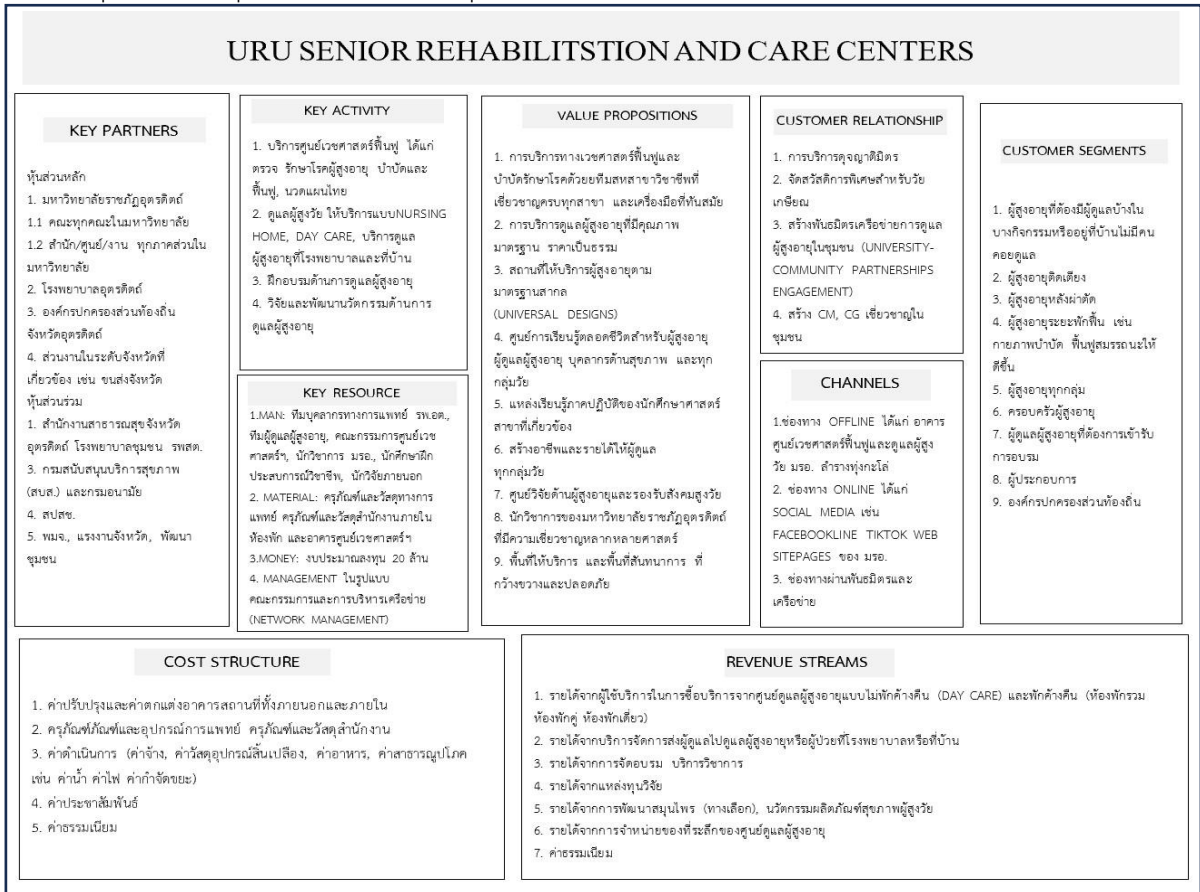
สภาวะการตลาดและแนวโน้มการแข่งขันทางธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุ

การศึกษาสภาวะตลาดและแนวโน้มทางการแข่งขันมีความสำคัญเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงิน ผล กำไรและความคงอยู่ของธุรกิจ ปัจจุบันสถานดูแลผู้สูงอายุภาคเอกชนในประเทศไทย มีมากกว่า 4,000 แห่ง ขึ้น ทะเบียนกับกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.) เพียง 689 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 17.22 อยู่ในกรุงเทพมหานครมาก ที่สุด คือ 258 แห่ง รองลงมา คือ จังหวัดนนทบุรี 68 แห่ง จังหวัดเชียงใหม่ 48 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นรูปแบบสถาน บริบาลผู้สูงอายุ (Nursing home) ให้การดูแลตลอด 24 ชั่วโมง ค่าใช้จ่ายเริ่มต้นอยู่ระหว่าง 16,000–60,000 บาทต่อ เดือน มีทั้งคิดค่าบริการเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือ รายเดือน ขึ้นอยู่กับรูปแบบห้องและบริการที่ผู้ใช้บริการเลือก ประเทศไทยตลาดธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุยังสามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับตลาดในประเทศฝั่ง ตะวันตกและในแถบเอเชีย สถานดูแลผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอกับความต้องการ Data Bridge Market Research วิเคราะห์ตลาดการดูแลผู้สูงอายุประเทศในเอเชียแปซิฟิก ในปี 2564 มีมูลค่า 832.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2572 จะพุ่งสูงถึง 1,268.43 พันล้านดอลลาร์สหรัฐและคาดว่าจะได้รับอัตราผลตอบแทนแบบทบต้น (CAGR) ที่ 5.40% ในช่วงระยะเวลาคาดการณ์ปี 2565 ถึง 2572 โดยเฉพาะในประเทศจีน ญี่ปุ่น เกาหลีและอินเดีย พบว่า ตลาดธุรกิจ ดูแลผู้สูงอายุเติบโตอย่างรวดเร็ว (DBMR, 2023)

ความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจผู้สูงอายุมีสาเหตุทั้งจากปัจจัยภายใน คือ ขนาดของธุรกิจ ระบบการบริหาร จัดการ การขาดแคลนผู้ดูแล ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น และปัจจัยภายนอกได้แก่ พื้นที่ให้บริการ การระบาดของโรค เช่น โรคโควิด-19 การแข่งขันทางการตลาดที่มีสูงขึ้น เช่น ประเทศญี่ปุ่น ระหว่าง ปี 2018–2020 ธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ จำนวนไม่น้อยปิดตัวลง เฉพาะในปี 2018 ญี่ปุ่นมีสถานดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 7,842 แห่ง พบว่า 83 แห่งหรือร้อยละ 1.1 ปิดตัวลง ทำให้ปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นประสบปัญหาสถานดูแลผู้สูงอายุไม่เพียงพอต่อความต้องการ รัฐบาลญี่ปุ่นจึง ได้มีนโยบายสนับสนุนสถานบริการผู้สูงอายุภาคเอกชน รวมทั้งควบคุมผู้ดูแลผู้สูงอายุให้มีคุณภาพมากขึ้น (Jin, et al., 2023) การบริหารจัดการและการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญ ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมร่วม เป้าหมาย และการวางแผนทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันทางการตลาด ต้องพิจารณาถึงจุดแข็งที่มีอยู่แล้วนำมาใช้ให้ เป็นประโยชน์ และพิจารณาถึงจุดอ่อนขององค์กรเพื่อหาแนวทางขจัดจุดอ่อนเหล่านั้นให้ลดน้อยลงหรือหมดไป และ เสริมสร้างโอกาสการพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการกับผู้รับบริการได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยสร้าง ประสิทธิภาพและศักยภาพในการแข่งขันและความมั่นคงทางธุรกิจ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดในการดำเนินงานศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูและดูแลผู้สูงอายุ คือ การดำเนินธุรกิจเพื่อชุมชน (Social enterprise) ไม่แสวงหากำไรสูงสุดแก่องค์กร แต่มุ่งเน้นการนำกำไรที่ได้มาสนับสนุนงานเพื่อแก้ปัญหาของสังคมผู้สูงอายุ ผ่านกลไกการทำงานตามพันธกิจสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กับหุ้นส่วนชุมชน (University – community partnerships engagement) โดยหุ้นส่วนหลัก (Key partnerships) คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์และโรงพยาบาลอุดรดิตถ์ ในการจัดตั้งศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูและดูแลผู้สูงอายุเพื่อให้บริการสุขภาพผู้สูงอายุแบบครบวงจร รวมทั้งผลิตและยกระดับศักยภาพผู้สูงอายุและผู้ดูแลเข้าสู่ระบบบริการระยะยาวในชุมชน วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ทั้งด้านการให้บริการและการพัฒนาระบบบริการให้มีคุณภาพและเกิดความเชื่อมโยงการดูแลจากสถานบริการสุขภาพสู่ชุมชน (Aging in place) สร้างมูลค่ากิจการทั้งที่เป็นมูลค่าทางธุรกิจ (Enterprise value) และมูลค่าทางสังคม (Social value) ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์มอบให้กับสังคม ที่สามารถวัดผลตอบแทนทางด้านสังคมจากการลงทุน (Social return on investment : SROI) ในส่วนของมูลค่าทางธุรกิจผู้วิจัยใช้แนวคิดแบบจำลองธุรกิจ (Business model canvas) เพื่ออธิบายลักษณะของธุรกิจในภาพรวม และนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางและหลักการสร้างมูลค่าในการตอบสนองความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งกำหนดรูปแบบและโครงสร้างขององค์กรที่จะใช้ทำงานร่วมกับหุ้นส่วน นำไปสู่ออกมาในการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาด การบริหารจัดการและส่งเสริมคุณค่าให้แก่ลูกค้าอย่างสอดคล้องกับการลงทุนเพื่อความมั่นคงของธุรกิจในระยะยาว ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แบบจำลองธุรกิจ (Business model canvas)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในทางการเงินในการลงทุนธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้มีผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวนทั้งสิ้น 15 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้ประกอบการสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน 2) บุคลากรทางการแพทย์ที่มีประสบการณ์ด้านผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน และ 3) ผู้สูงอายุ จำนวน 5 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยผู้วิจัยพิจารณาผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติสามารถให้ข้อมูลตามที่ต้องการเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในงานวิจัยได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นแนวคำถามสัมภาษณ์เกี่ยวกับการลงทุน ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากการทบทวนเอกสาร บทความ ตำรา งานวิจัย และข้อมูลทางเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนในธุรกิจที่มีความคล้ายคลึงกัน จากนั้นนำแนวคำถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานพยาบาลสำหรับผู้สูงอายุ และผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาความเป็นไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน 2566 ถึง เดือนกรกฎาคม 2566 โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับการลงทุนธุรกิจของสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ ได้แก่ ต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และรายรับ เพื่อนำข้อมูลมาสร้างสมมติฐานต้นทุน และสมมติฐานรายรับ ตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ทดสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล (Methodological triangulation) เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ที่มีความยืดหยุ่นสูง โดยเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้อีกกับเอกสาร และงานวิจัยอื่น ๆ

การพิทักษ์สิทธิ์ของผู้ให้ข้อมูล

โครงการวิจัยนี้ เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูและดูแลผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ ซึ่งผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์เครือข่าย มหาวิทยาลัยนเรศวร เลขที่ 0056/2565 ลงวันที่ 3 มีนาคม 2566 โดยกลุ่มตัวอย่างทุกคนได้รับคำอธิบายวัตถุประสงค์ รายละเอียดของการวิจัย และการพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างก่อนลงนามในใบยินยอมก่อนเข้าร่วมการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลต้นทุนเริ่มต้นกิจการ ต้นทุนการดำเนินงาน รวมทั้งรายรับของสถานบริการดูแลผู้สูงอายุ มาจัดทำข้อมูลด้วยการเทียบเคียงรูปแบบ (Pattern matching) สร้างข้อสรุปจากข้อมูลที่รวบรวมได้ คือ ค่าใช้จ่ายในการลงทุน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การประมาณการผลตอบแทนของโครงการ นำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่ผ่านมา แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อเรียงเรียงเป็นเนื้อหาเชิงพรรณนาและตาราง

2. นำข้อมูลที่ได้จากข้อที่ 1 มาทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนและความอ่อนไหวของการลงทุน ดังนี้

2.1 สร้างสมมติฐานรายได้จากการดำเนินงาน และรายจ่ายจากการดำเนินงานของสถานบริการดูแลผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จากข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก เทียบเคียงกับเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2.2 วิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางการเงินด้านต่าง ๆ ของโครงการลงทุน การวิเคราะห์ความคุ้มค่าจากการลงทุนของโครงการ ใช้เกณฑ์ในการตัดสินใจในการลงทุนดังนี้ 1) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) โดยมีอัตราคิดลดร้อยละ 3.5 (ภายใต้หลักการอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน ธนาคารแห่งประเทศไทย โดยเฉลี่ย เนื่องจากถ้ามหาวิทยาลัยไม่นำเงินดังกล่าวมาลงทุน ก็จะไปหาผลตอบแทนจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน) 2) อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return: IRR) 3) ผลประโยชน์ต่อค่าลงทุน (Benefit Cost Ratio: B/C Ratio) 4) ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period: PB)

2.3 วิเคราะห์ความอ่อนไหวของการลงทุน ใน 3 กรณีคือ 1) กรณีสมมติฐานผลตอบแทนคงที่ ในขณะที่สมมติฐานต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 2) กรณีสมมติฐานต้นทุนคงที่ ในขณะที่สมมติฐานผลตอบแทนลดลงร้อยละ 5 และ 3) กรณีสมมติฐานต้นทุนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5 และผลตอบแทนลดลง ร้อยละ 5

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นการวิเคราะห์ความคุ้มค่าจากการลงทุนของโครงการธุรกิจบริการดูแลผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ซึ่งเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ต้นทุน ผลตอบแทน กระแสเงินสดสุทธิของโครงการธุรกิจบริการดูแลผู้สูงอายุ การวิเคราะห์ต้นทุนในการศึกษาค่าครั้งนี้ ได้ทำการวิเคราะห์ต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรรวมเป็นต้นทุนของโครงการธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ และการวิเคราะห์ผลตอบแทน โดยคิดเฉพาะรายรับที่คาดว่าจะได้รับในรูปตัวเงิน (In cash) ภายใต้แผนธุรกิจ Business model canvas (BMC) ของโครงการลงทุนธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จากนั้นคำนวณหากระแสเงินสดสุทธิตลอดอายุโครงการ ๗ 10 ปี ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการคำนวณกระแสเงินสดสุทธิของโครงการระยะเวลา 10 ปี

ปี	ต้นทุนของโครงการ (บาท)	ผลตอบแทนของโครงการ (บาท)	กระแสเงินสดสุทธิ (บาท)
0	-20,000,000	0	-20,000,000
1	5,792,284	5,143,520	-648,764
2	9,174,088	10,663,520	1,489,432
3	12,360,864	15,849,520	3,488,656
4	16,437,188	21,619,520	5,182,332
5	19,805,293	29,669,520	9,864,227
6	21,816,293	37,839,520	16,023,227
7	21,514,000	37,859,520	16,345,520
8	21,598,000	37,869,520	16,271,520
9	21,682,000	37,879,520	16,197,520
10	21,766,000	37,889,520	16,123,520
รวม	191,946,010	272,283,200	80,337,190

2. ผลการวิเคราะห์ความคุ้มค่าจากการลงทุนของโครงการธุรกิจบริการดูแลผู้สูงอายุ ผลการวิเคราะห์โครงการธุรกิจบริการดูแลผู้สูงอายุ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ กำหนดอายุโครงการ 10 ปี มีความคุ้มค่าในการลงทุนภายใต้เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจ ดังนี้ 1) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) ได้เท่ากับ 58,285,666 บาท มีค่ามากกว่า 0 2) อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return: IRR) เท่ากับ 27% มีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ย (ร้อยละ 3.5) 3) อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : B/C ratio) เท่ากับ 1.42 ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) เท่ากับ 5 ปี 5 เดือน 14 วัน ดังตาราง 2

ตาราง 2 การวิเคราะห์ความคุ้มค่าจากการลงทุนของโครงการ

ปีที่	ต้นทุนของโครงการ (บาท)	ผลตอบแทนของโครงการ (บาท)	กระแสเงินสดสุทธิ (บาท)
0	-20,000,000	0	-20,000,000
1	5,792,284	5,143,520	-648,764
2	9,174,088	10,663,520	1,489,432
3	12,360,864	15,849,520	3,488,656
4	16,437,188	21,619,520	5,182,332
5	19,805,293	29,669,520	9,864,227
6	21,816,293	37,839,520	16,023,227
7	21,514,000	37,859,520	16,345,520
8	21,598,000	37,869,520	16,271,520
9	21,682,000	37,879,520	16,197,520
10	21,766,000	37,889,520	16,123,520
รวม	191,946,010	272,283,200	80,337,190
NPV	NPC = 136,074,137	NPB = 193,026,683	NPV = 58,285,666
IRR	27%		
B/C	1.42		
Payback	5 ปี 5 เดือน 14 วัน		

3. ผลการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity analysis) การวิจัยครั้งนี้กำหนดให้ต้นทุนจากการลงทุนปีที่ 0 คงที่ คือ 20,000,000 บาท ผลการคำนวณการหาระยะเวลาคืนทุนของโครงการกรณีต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ในขณะที่ยังคงที่ พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) ได้เท่ากับ 51,350,310 บาท อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return: IRR) เท่ากับ 24% อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : B/C ratio) เท่ากับ 1.36 มีระยะเวลาคืนทุน 5 ปี 7 เดือน 20 วัน ดังตาราง 3

ตาราง 3 การวิเคราะห์ความอ่อนไหว กรณีต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ในขณะที่ผลตอบแทนคงที่

ปีที่	ต้นทุนของโครงการ (บาท)	ผลตอบแทนของโครงการ (บาท)	กระแสเงินสดสุทธิ(บาท)
0	-20,000,000	0	-20,000,000
1	6,081,898	5,143,520	-742,503
2	9,632,792	10,663,520	1,340,962
3	12,978,907	15,849,520	3,288,613
4	17,259,047	21,619,520	4,916,319
5	20,795,558	29,669,520	9,543,706
6	22,907,108	37,839,520	15,670,161
7	22,589,700	37,859,520	15,997,346
8	22,677,900	37,869,520	15,921,987
9	22,766,100	37,879,520	15,846,627
10	22,854,300	37,889,520	15,771,268
รวม	200,543,311	272,283,200	77,230,817
NPV	NPC = 142,168,926	NPB = 193,026,683	NPV = 51,350,310
IRR	24 %		
B/C	1.36		
Payback	5 ปี 7 เดือน 20 วัน		

ผลการคำนวณการหาระยะเวลาคืนทุนของโครงการธุรกิจบริการดูแลผู้สูงอายุ กรณีผลตอบแทนลดลงร้อยละ 5 ในขณะที่ต้นทุนคงที่ พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) ได้เท่ากับ 47,436,026 บาท อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return: IRR) เท่ากับ 23% อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : B/C ratio) เท่ากับ 1.35 มีระยะเวลาคืนทุน 5 ปี 8 เดือน 29 วัน ดังตาราง 4

ตาราง 4 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวกรณีอัตราผลตอบแทนลดลง ร้อยละ 5 ในขณะที่ต้นทุนคงที่

ปีที่	ต้นทุนของโครงการ (บาท)	ผลตอบแทนของโครงการ (บาท)	กระแสเงินสดสุทธิ(บาท)
0	-20,000,000	-	-20,000,000
1	5,792,284	4,886,344	-905,940
2	9,174,088	10,130,344	956,256
3	12,360,864	15,057,044	2,696,180
4	16,437,188	20,538,544	4,101,356
5	19,805,293	28,186,044	8,380,751
6	21,816,293	35,947,544	14,131,251
7	21,514,000	35,966,544	14,452,544

ปีที่	ต้นทุนของโครงการ (บาท)	ผลตอบแทนของโครงการ (บาท)	กระแสเงินสดสุทธิ(บาท)
8	21,598,000	35,976,044	14,378,044
9	21,682,000	35,985,544	14,303,544
10	21,766,000	35,995,044	14,229,044
รวม	191,946,010	258,669,040	
NPV	NPC = 153,340,218	NPB = 183,375,348	NPV = 47,436,026
IRR	23%		
B/C	1.35		
Payback	5 ปี 8 เดือน 29 วัน		

ผลการคำนวณการหาระยะเวลาคืนทุนของโครงการกรณีอัตราต้นทุนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5 และอัตราผลตอบแทนลดลง ร้อยละ 5 พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) ได้เท่ากับ 40,500,670 บาท อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return: IRR) เท่ากับ 21 % อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio : B/C ratio) เท่ากับ 1.29 มีระยะเวลาคืนทุน 6 ปี ดังตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความอ่อนไหวกรณีอัตราต้นทุนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5 และอัตราผลตอบแทนลดลงร้อยละ 5

ปีที่	ต้นทุนของโครงการ (บาท)	ผลตอบแทนของโครงการ (บาท)	กระแสเงินสดสุทธิ (บาท)
0	-20,000,000	0	(20,000,000)
1	6,081,898	4,886,344	(1,195,554)
2	9,632,792	10,130,344	497,552
3	12,978,907	15,057,044	2,078,137
4	17,259,047	20,538,544	3,279,497
5	20,795,558	28,186,044	7,390,486
6	22,907,108	35,947,544	13,040,436
7	22,589,700	35,966,544	13,376,844
8	22,677,900	35,976,044	13,298,144
9	22,766,100	35,985,544	13,219,444
10	22,854,300	35,995,044	13,140,744
รวม	200,543,311	258,669,040	58,125,730
NPV	NPC = 142,168,926	NPB = 183,375,348	NPV = 40,500,670
IRR	21 %		
B/C	1.29		
Payback	6 ปี		

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์โครงการธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ กำหนดอายุโครงการ 10 ปี โดยมูลค่าการลงทุนของโครงการเท่ากับ 20 ล้านบาท โดยมีระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) เท่ากับ 5 ปี 5 เดือน 14 วัน พบว่าอยู่ในเกณฑ์คุ้มค่าที่จะลงทุน เนื่องจากมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) 58,285,666 บาท และเป็นบวก และค่าอัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return: IRR) เท่ากับ 27% ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราดอกเบี้ย (ร้อยละ 3.5) มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit-Cost Ratio: B/C ratio) เท่ากับ 1.42 มีความคุ้มค่าในการลงทุนเนื่องจากการลงทุน 1 หน่วยให้ผลตอบแทน 1.42 หน่วย ถึงแม้ว่าวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการด้วยเงื่อนไขอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 หรือ อัตราค่าตอบแทนลดลง ร้อยละ 5 หรือทั้งต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 และอัตราค่าตอบแทนลดลงร้อยละ 5 และมีระยะเวลาการคืนทุนจะยาวนานขึ้นก็ตาม โครงการนี้มีความเหมาะสมกับการสร้างผลกำไรที่ผลตอบแทนมากกว่าการนำเงินไปฝากธนาคาร จะช่วยให้ผู้ลงทุนได้ผลตอบแทนที่มากกว่าและระยะเวลาที่รวดเร็วกว่า สอดคล้องกับการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2558 พบว่า ธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย ในภาพรวมเป็นธุรกิจที่น่าลงทุน มีอัตราผลตอบแทนภายในโครงการ (Internal Rate of Returns : IRR) เท่ากับ 50.72% ที่ปัจจุบันสุทธิเท่ากับ (Net Present Value : NPV) เท่ากับ 20,222,142.16 บาท มีระยะเวลาคืนทุนอยู่ที่ 2 ปี 4 เดือน (อกนิษฐ์ ชัยเฉลิมศักดิ์ และธีระวัฒน์ จันทิก, 2559) รวมทั้งการลงทุนของโครงการลงทุนธุรกิจที่ผ่านกระยะยาวสำหรับผู้เกษียณอายุ พบว่า โครงการนำลงทุน โดยมีมูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 2,066,096.76 บาท โดยที่มีอัตราคิดลดร้อยละ 6 มีอัตราผลตอบแทนของโครงการมีค่าเท่ากับ ร้อยละ 7.54 ซึ่งสูงกว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่ได้กำหนดไว้ร้อยละ 6 และมีระยะเวลาคืนทุนอยู่ที่ 7 ปี 4 เดือน 14 วัน 9 ทั้งนี้แม้ว่าสถานดูแลสุขภาพเกิดขึ้นในประเทศไทยมากมาย แต่ก็ไม่ได้ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อรองรับผู้ให้บริการที่เป็นผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ผู้ที่ต้องการการเอาใจใส่เรื่อง สุขภาพร่างกาย จิตใจ และสังคมอย่างเหมาะสม เพราะผู้สูงอายุมักมีโรคประจำตัว หรือมีภาวะเสี่ยงต่อการบาดเจ็บต่าง ๆ การทำกิจกรรมของผู้สูงอายุจึงต้องอยู่ภายใต้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนผู้สูงอายุที่เข้าสู่ ระยะพึ่งพาอาจใช้รถเข็นในการเคลื่อนย้ายตัว หรืออุปกรณ์ช่วยพยุงเดินไม่สามารถเข้าใช้บริการศูนย์สุขภาพที่มีอยู่ทั่วไปได้ สถานดูแลผู้สูงอายุจึงเป็นกิจการที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุที่ต้องการดูแลสุขภาพ (ระพีพัฒน์ ชอนสวัสดิ์, 2563) ธุรกิจสถานบริการและดูแลผู้สูงอายุจึงมีโอกาสเติบโตอีกมาก มีการคาดคะเนว่าจำนวนคู่แข่งรายใหม่ที่จะเข้ามาตลาดในธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้ประกอบการบางรายเตรียมขยายสาขาของตนเอง ผู้ประกอบการบางส่วนมีความเห็นว่าการมีสถานดูแลผู้สูงอายุเปิดให้บริการเพิ่มมากขึ้นจะทำให้ทันตามความต้องการของผู้ใช้บริการ (สุตาทิพร จันทร์ประเสริฐ, 2565), (ชุตตา วิมุกตายน, 2564), (ภัสสร พัฒนะพรหมมาส, 2563) การทำธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุมีความเสี่ยงทั้งจากปัจจัยภายใน คือ ขนาดของธุรกิจ ระบบการบริหารจัดการ การขาดแคลนผู้ดูแล ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้น และปัจจัยภายนอก ได้แก่ กฎระเบียบและข้อบังคับ พื้นที่ให้บริการ ภาระบาทของโรค เช่น โรคโควิด-19 การแข่งขันทางการตลาดที่มีสูงขึ้น เช่น ประเทศญี่ปุ่น ระหว่าง ปี 2018-2020 ธุรกิจดูแลผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยปิดตัวลง เฉพาะในปี 2018 ญี่ปุ่นมีสถานดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 7,842 แห่ง พบว่า 83 แห่งหรือร้อยละ 1.1 ปิดตัวลง (Jin, et al., 2023) ทำให้ปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นประสบปัญหาสถานดูแลผู้สูงอายุไม่เพียงพอต่อความต้องการ และมีผู้ดูแลแบบไม่เป็นทางการจำนวนเพิ่มมากขึ้น ทำให้รัฐบาลญี่ปุ่นกำหนดนโยบายควบคุมคุณภาพผู้ดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น (Nishimura, Yoshinori, Oikawa, & Masato, 2022) สำหรับประเทศไทยมีเพิ่มกฎระเบียบและข้อบังคับ เพราะมีความเกี่ยวข้องเนื่องกับการใช้พยาบาลหรือผู้ช่วยพยาบาลในการให้บริการลูกค้า การ

คัดเลือกบุคลากรที่มีคุณภาพจบการศึกษาจากสาขาวิชาชีพที่ถูกต้องเหมาะสม มีความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) คือคุณภาพของการบริการมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ เฉพาะทางที่ตรงต่องานบริการเพื่อที่จะทำงานได้สำเร็จและมีประสิทธิภาพมากที่สุด (ณัชชนม์ เจริญญา, 2565) ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “มหาวิทยาลัยพันธกิจสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ สร้างคุณค่าเพื่อพัฒนาท้องถิ่น” มียุทธศาสตร์ที่ 1 ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนแม่บท มีเป้าประสงค์หลักคือการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการศึกษา ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพลิกโฉมมหาวิทยาลัยสู่ความเป็นเลิศ มีเป้าประสงค์หลักคือ การสนับสนุนการจัดการศึกษาตลอดชีวิตและการพัฒนาทักษะเพื่ออนาคตในรูปแบบ Degree และ Non-degree และเพิ่มทักษะด้านการประกอบอาชีพและการทำงาน การพัฒนาคนและสถาบันความรู้ชุมชนเชิงพื้นที่ มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะสูงตามความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้นการที่จะดำเนินการบริการดูแลผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัย จึงมีความสำคัญและเป็นสิ่งท้าทาย เป็นการพลิกโฉมทั้งการผลิตกำลังคนให้มีสมรรถนะสูง และตอบโจทย์ความต้องการของตลาดแรงงาน และเป็นแนวหน้า (Forefront) ในการสร้างมูลค่าเพิ่ม (Add Value Creation) ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และหุ้นส่วนชุมชนที่เกี่ยวข้อง (University-Community Engagement) เพื่อนำไปสู่การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (Good Health and Well-being) ของประชาชนทุกกลุ่มวัยในยุคสังคมสูงวัย

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการจัดขับเคลื่อนการจัดตั้งศูนย์เวชศาสตร์ฟื้นฟูและผู้สูงอายุ คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ สู่จุดเปลี่ยน Start Up พันธกิจที่แทบไม่มีประสบการณ์เดิม ลดกฎเกณฑ์ตายตัว (Standardization) และเพิ่มความยืดหยุ่นการทำงาน (Flexibility) ของระบบราชการลงเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนและสังคมสูงวัยที่มีความสลับซับซ้อน และเชื่อมโยงหลายมิติที่ยากต่อการแก้ไขให้สำเร็จโดยภาคส่วนใดภาคส่วนหนึ่ง ดังนั้นทุกภาคส่วนต้องประสานพลังความร่วมมือ ขับเคลื่อนการทำงานในรูปแบบบูรณาการร่วมกันของระบบการศึกษา ระบบบริการสุขภาพ และระบบชุมชน ภายใต้วิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกันเพื่อนำไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การประกอบกิจการดูแลผู้สูงอายุ พบว่าต้องใช้ต้นทุนสูง ควรมีการศึกษาต้นทุนเริ่มแรกของการลงทุน และต้นทุนในการดำเนินการในปีแรก การวางแผนต้นทุนที่เหมาะสมจะช่วยทำให้การลงทุนได้รับผลตอบแทนที่มากขึ้น และมีระยะเวลาคืนทุนเร็วขึ้น รวมทั้งการตัดสินใจลงทุนควรอยู่บนพื้นฐานของการประเมินปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วยอย่างรอบคอบโดยไม่ควรใช้ระยะเวลาคืนทุนเป็นปัจจัยเดียวในการตัดสินใจ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษาในพื้นที่อื่นที่มีความแตกต่างกัน ควรศึกษาถึงด้านการตลาด ความเหมาะสมด้านราคา ที่กลุ่มผู้สูงอายุต้องการ และควรศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจบริการดูแลผู้สูงอายุประสบความสำเร็จ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลหลัก และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือตลอดการวิจัย ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ที่สนับสนุนทุนการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, กระทรวงสาธารณสุข. (2565). *จำนวนการขอขึ้นทะเบียนผู้ให้บริการกิจการดูแลผู้สูงอายุและผู้มีภาวะพึ่งพิง*. สืบค้นวันที่ 2 กรกฎาคม 2566 จาก <https://esta.hss.moph.go.th>.
- กรมอนามัย สำนักอนามัยผู้สูงอายุ. (2562). *รายงานประจำปี 2562*. สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2566 จาก <https://eh.anamai.moph.go.th>.
- ชูดา วิมุกตายน. (2564). การศึกษาความเป็นไปได้ในการดำเนินธุรกิจสถานดูแลผู้สูงอายุในอำเภอบางละมุงและอำเภอสัตหีบ. *วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน*, 28(2), 69–90.
- ณัชชนม์ เจริญษา. (2565). *แผนธุรกิจ ศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ "ต้นส้มเนอริสซิ่งโฮม"*. สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ตรีรัตน์ พรหมพลูย์ และธีระวัฒน์ จันทิก. (2560). การวิเคราะห์ต้นทุนและความอ่อนไหวของธุรกิจศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเชิงป้องกัน พื้นที่จังหวัดนครปฐม. *ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, (10)3, 430–44.
- ภััสสร พัฒนะพรหมมาส. (2563). *แผนธุรกิจศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ Be Care Nursing Home*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ภิญญาดา รื่นสุข. (2558). รูปแบบการตลาดธุรกิจการให้บริการดูแลผู้สูงอายุ ในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 6(1), 197–209.
- ระพีพัฒน์ ช้อนสวัสดิ์. (2563). *ส่วนประสมทางการตลาดบริการ คุณภาพบริการ พฤติกรรมทางเลือกใช้สถานบริการดูแลผู้สูงอายุและการจัดการธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุตาภัทร จันทร์ประเสริฐ. (2565). *รูปแบบความสามารถทางการจัดการธุรกิจสถานบริการและการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- อกนิษฐ์ ชัยเฉลิมศักดิ์ และ ธีระวัฒน์ จันทิก. (2559). การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงินในการลงทุนธุรกิจสถานบริการดูแลผู้สูงอายุในประเทศไทย. *วารสารราชชมงคลล้านนา*, 4(1), 31–44.
- อรรณภูมิ เรืองตรานนท์. (2558). *การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนธุรกิจที่พำนักระยะยาวสำหรับผู้เกษียณอายุชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์บัณฑิตมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Braza, K. P., Selauso, H. M. (2016). *Feasibility study of homecare facility in tibiao*, ANTIQUE. Iloilo: The Faculty of College of Business and Accountancy Graduate Programs Central Philippine University.

- DBMR. (2023). *Asia–Pacific Elderly Care Market – Industry Trends and Forecast to 2029*. ,2023.
<https://www.databridgemarketresearch.com/reports/asia-pacific-elderly-care-market>
- Jin, X., Uda, K., Ishimaru, M., Kihara, T., & et al. (2023). The effect of business operation system on nursing home termination. *Int J Public Health*. <https://doi.org/10.3389/ijph.2023.1605439>
- Nishimura, Y., & Oikawa, M. (2022). *Who Has Benefited from Nursing Home Expansion in Japan?: The Effects of Government Supply–Side Intervention in the Elderly Care Market* (February 9, 2022).
<https://ssrn.com/abstract=4030677> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4030677>
- Oikawa, M., & Nishimura, Y. (2023). *Who Has Benefited from Nursing Home Expansion in Japan?: The Effects of Government Supply–Side Intervention in the Elderly Care Market*. 1–63
- Suhadi, E., Amalia L., Sudarwan., & Kusuma Among Praja, A. (2020). *Financial Feasibility Study of Home Care Business*. In *Proceedings of the 1st International Conference on Recent Innovations – ICRI*, SciTe Press, (2728–2733).

